

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Égész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben házhoz hordva:	
Égész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Égész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
kedd utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszaküldésén
vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, február 27.

Hadjárat a sajtó ellen.

Ezer és ezer ember kenyerét ütötte ki a kézből egy miniszteri rendelet.

Kristóffy József, az Y-os demokrata és szocialista miniszter, miután a kormány csak erőszakkal tud pénzhez jutni, egy rendelettel elvette ezer és ezer szegény ördögnek a betevő falatját. Eltiltotta a lapok utcai elárúsítását. Ha a kormánynak nincs pénze, miért legyen a szegény embernek kenyerere?

Rendes kereseti forrás lett az ujságok utcai elárúsítása. Nemcsak fiatal gyermekek, akik különben este naplopással, csavargással töltötték volna az időt, jutottak így rendes keresethez. Törődött öregek, nyomorék koldusok kiálltak az utcasarokra s a krajczáros lapok elárúsításával becsületesen megkeresték a kenyerüket. Koldusok lettek volna különben, terhe a társadalomnak, míg azokból a tisztas munkával megkeresett fillérekből megélték, családot tartottak fenn.

Koldussá Kristóffy rendelete tette őket.

És nehogy a rendelet pusztába kiállt szó maradjon, Kristóffy, a «munka minisztere» mindjárt büntetést is szab ki, ha valaki eddigi becsületes munkáját folytatná. Elzárja 15 napra s fizettet vele 200 koronát. Ugy kell neki! Miért nem lett belügyminiszter?!

Ez a tilalom személyi része; de még ez a kisebb sérelem. Nagyobb, komolyabb sérelem érte a sajtószabadságot.

A hírlapok utcai elárúsítása által lehetett leghatékonyabban hozzátérni a néphez. Föl lehetett világosítani az igazságot. Ha ezer szurony is villogott, az apró ólomkatonák, a betűk hozzáfértek a lelkekhez, s bátorságot öntöttek beléjük minden nyomor és szenvedés közepette is. Ezt a bátorságot akarja a belügyminiszter ur megölni.

Mostani rendelete csak az első fegyver. Jönnek a továbbiak is. Rendeletében kilátásba helyezi, hogy a hírlapok elárúsítását a tőzsdékben, üzletekben, vasuti állomásokon is el fogja tiltani.

Helyes. A »munka minisztere« csak hadd vegye el a munkát tovább is a szegény embertől. A tőzsdések ugyanis nagyon megvagyonosodtak, némelyik húst is ehetik, hát csak vegyék el tőlük a keresetüket.

Tovább, tovább. Ha kevesebb lap fogy, biztosan meg fog szünni egyik-másik. Kivált a kormánypárti lapok. Mert ugyan ki vásárolna olyan ujságot, mely ezeket az ukázokat dicséri? Egy csomó ujságíró, szedő, kiadóhivatali alkalmazott, szegény kihordónó kenyér nélkül marad. Nyomor és szenvedés költözik be száz és száz családba, éhség köszönt be az eddig boldog családi fészkekbe. De azért Kristóffy csak rendelkezik tovább.

Az egyesületi, gyülekezési szabadság után ez kormány most a sajtószabadságot is megöli. Mit bánja, ha éhen hal pár ezer ember! Ha az alkotmánynyal nem törődött, hogy törődnek néhány ezer emberrel?!

Nem tudjuk, mit szólnak ehhez a kormány szövetségesei, a szocialisták? Vészi József lapja bátorodik annyit megjegyezni, hogy a rendelet »brutális.« Kíváncsian várjuk a szociáldemokrata párt állásfoglalását.

Beláthatják, hogy ez a kormány épp annyit törődik a szegény emberrel, mint az alkotmánynyal: semmit. Egyedüli célja: kihasználni a hatalmat úgy és addig, ahogy és ameddig csak lehet. Munkálkodni a saját érdekében, ellátni az ő embereit, szóval lehetőleg sokat megmenteni. Ha közben éhen halnak ezrek és ezrek, az a »munka miniszterét« nem izgatja.

És azért még sem fogja célját a kormány elérni.

Az elkobzott lapok, amint megjelennek a fehér, kicenzurázott hasábokkal, ékesebben beszélnek a legszínesebb vezércziknél. Az elnémult rikkancsok helyett megmozdul a közönség s fel fogja keresni a lapokat a könyvkereskedésekben, ha másutt nem jut hozzájuk. A haragos elkeseredés pedig, mely a kenyerrüktől megfosztott tömegekből feltör, meg-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Imádomim.

Irtai: és a »Tanítók köre« február 21. estélyén felolvasta:

Szabó Ilonka.

(Vége.)

A 12 év meghozta a maga futóbolondját. Szőke volt és tejképű, bajszának helye már tűnődött. (Szakasztott más a Mártonffy Pista kartársnak.) Mindig az utcán loholt. Sovány volt, tehát jól bírta magát. De ha egész életén annyit futkos, mint ezen időben, biztos lábak nélkül érkezik a másvilágra.

Ez ifju vitt először jégre s bár estem eleget, míg megtanultam korcsolyám talpán járni, a ruhámon szaporán mutatkozó hófoltoknál egyéb bajom nem történt, mindössze kétszer szakadt be alattam a jég, de ez is a jégnek ártott. Ekkor tanultam meg, hogy ügyes ember vigan él a jég hátán is.

Ez ifjunak folytatása volt egy a magasnál, (még Bodnár kartársnál is) jóval magasabb divatjamult fiatalember. Nem irom körül ez urat, akiben még van illúzió a férfiak iránt,

nem rombolom le. Elég róla annyi, hogy sötét ellenszenvem általa még gyászosabbá vált. S hogy e komor gyász bohózatos legyen: Ő megkért. Egyetlen kincse ezen világrendítő bátorsága, 240 frt fizetése és 32 kihullott foga volt. Ha jött, bezárkóztam szobámba, kamrába, pinczébe, ahol ért szerencsétlen megjelenése. Legtöbbnyire az üres falak előtt szavalta el kiapadhatlan öndicsériáidait. Lehet, ha ezek századrészét rólam zengi el, emberi, főképp női voltomnál fogva, még meg is hódíthat tarkoponyája és ritka szép bajuszával... De gyűlölöm a dicsekvő embereket.

Amit ez elmulasztott, kipótolta a nyomába lépő diák, kinek tropikus hőtől izzó szívét biztosan az ázsiai égre napnak szánta a Teremtő. Tűzfolyamként hömpölygő dicsőítő ömlengéseit versekben szállította hozzám. A fiu erőtüntetésben, versei végelgyengülésben szenvedtek. A lyrai hang olykor fenyegetődzésbe csapott, s az alanyi költők legalányibb érzelmeinél is becsesebb életem biztosítására egy hősies, önfeláldozó osztálytársnóm kíséretében jártam haza, kinek bölény mintájú troubadurrom a legnyersőbb prózában megizente, hogy leüti a lábáról...

Róla jegyezte fel a krónika, hogy époszainak megírására a szomszédos réten levő szénakazal tetején a holdsugaras éj csöndes magányában eltöltött isteni percek inspiráltak. Verseiből és egyik ép szeméből kilobbanó nagy tűz és forróság végül tán megolvastotta volna szívem jégburkát, de 24 énekes époszában következetesen «márványkeblű csodának» nevezett, továbbá nyomára jöttem, hogy a rólam és hozzám zengett énekeket még vagy 10-en kapják a lyrai hangulathoz megfelelő, váltakozó színű pecséttel zárt borítékban s mind a 10-nek szomszédságában volt egy, a hajléktalanoknak nyughelyet adó szénaboglya; mindez tökéletesen elég volt arra, hogy kitartóan megmaradjak ellenszenvem erős sánczai mögött.

E sánczokat cigánymuzsikussal ostromolta hevesen egy disztíngvált jogászyerek (tökéletes Várady István). Minden éjjel bizonyított virágos ablakom alatt. Csak egy kislány van a világon...

Mintha bizt ez anélkül nem is tudtam volna meg hogy: Nem ütök a jogászt agyon. Hiszen tudjuk; ebcsont...

A sánczok ostromlásának ügye egészen jól haladt. Azonban kaján és rosszmájú szomszéd-

Megbízható bevásárlási forrás: **Vasutasok szállítói. Tavasz** **ujdonságok** angol szövetekben, **blous** és **kostüm kelmékben**, **blous selymekben** megérkeztek s rendkívüli olcsó árakban kaphatók. **Vászon** és **fehértelmeink** jóságáról t. vevőink már meggyőződtek, azokban a választék megkétszereződött.

Áraink szolid olcsóságáról kérünk meggyőződést szerezni.

Telefon az egész megyére: 615.

Kenyeres és Engländer

divatruhaza

1268. Szent László-tér 1. Kossuth-utca mellett.

fosztja a kormányt utolsó támaszától, a szociáldemokráciától. Csak minél hamarabb, míg késő nem lesz.

Dr. K. A.

A politikai válság.

Közös minisztertanács.

A Magyar Távirati Iroda jelenti Bécsből: Ma délelőtt fél 10 órakor *Goluchowszky* gróf közös külügyminiszter elnöklésével tegnap délelőtt értekezlet volt. Az értekezleten résztvett a magyar kormány részéről *Fejérváry* Géza báró miniszterelnök, *Vörös* kereskedelmi, *Feilitzsch* báró földmivelésügyi miniszter és *Popovics* pénzügyminiszteri átlamtitkár; az osztrák kormány részéről *Gautsch* báró miniszterelnök, *Byland-Reidt* gróf belügyi, *Buquoy* földmivelésügyi és *Kozel* dr. pénzügyminiszter továbbá *Auersperg* gróf, a kereskedelmi miniszterium vezetője és *Rössler* kereskedelmi miniszteriumi osztályfőnök; a külügyminisztérium részéről *Michalovics* udvari tanácsos. Az értekezleten beható tanácskozás tárgyát képezte a függő kereskedelmi politikai kérdés. A jegyzőkönyvet *Gagern* báró követségi tanácsos vezette. — A közös külügyminiszteriumban megtartott miniszteri értekezés után, amelynek a melynek tárgya a még függőben lévő kereskedelmi szerződések alapos megbeszélése volt.

Fejérváry Géza báró miniszterelnök a magyar miniszterium palotájába tért vissza, fél 1 órakor pedig a Burgba hajtatott ahol *Ötelsége magánkihallgatáson* fogadta. Este résztvett az udvari bálon, holnap hazautazik.

Czáfolat.

Egyes budapesti lapok ma reggel azt a hírt közlik, hogy *Fejérváry* Géza báró miniszterelnök tegnap bécsi útja alkalmával *Tisza* István grófot, aki történetesen ugyanazzal a vonattal utazott, kocsijában felkereste és hogy a két államférfi között politikai beszélgetés

folyt volna le. E közleményből csak az a tény-körülmény igaz, hogy *Tisza* István gróf wiesbardeni útján tényleg ugyanazt a vonatot használta, a melylyel a miniszterelnök is Bécsbe utazott. A miniszterelnöknek azonban, mint értesülünk, nem is volt tudomása arról, hogy *Tisza* gróf is ugyanezzel a vonattal utazik és így se a vonaton, se Bécsben a két államférfi között sem találkozás, sem beszélgetés nem volt. Mindezek alapján önmaguktól esznek azok a kombinációk is, a melyeket a budapesti sajtó egyrésze ehhez a közléshez kapcsolt.

Az osztrák ujonczozás szentesítve.

Bécs, febr. 27. A *Weiner Zeitung* közzéteszi a szentesített ujonczozási törvényt.

A sajtó ellen.

A belügyminisztériumban tegnap nagy haditanács volt a hírlapok ellen indítandó harc tárgyában. A tárgyalások délelőtt tíz órakor indultak és fél háromig folytak.

Arra a megállapodásra jutottak, hogy azonnal megteszik a legmesszebbmenő intézkedéseket, m. p.

1. Beszűntetik az utcai árusítást.
1. Betiltják az árusítást egyáltalában és csak a könyvkereskedésekben engedik meg a lapok eladását.
3. A gyorsvonatokat eltiltják a lapok szállításától.
4. Betiltják a csomagszállítást és csak úgy engedik meg a széküldést, ha minden példányra külön postabélyeg jön.
5. Behozzák az előleges cenzurát.
6. A sajtóügyeket kivonják az esküdtszék biráskodása alól és kivételes bíróságokat állítanak fel.

Eddig csak az első pontot hajtották végre, a többi ezután következik

A vármegye sztrájkja.

A pesti vármegyházán már megkezdődött a tisztviselők sztrájkja. A hivatalos szobákban alig van ember, a tisztikar legtöbb tagja el

sem nézett a megye székházára. *Rudnay* Béla tegnap egy csomó löszolgabíró és központi tisztviselőt magához intézett és egyenkint fogadta őket.

Attól tartva, hogy a betiltott közgyűlést mégis megtartják, a megyeházat ismét megszállotta a rendőrség. A közgyűlési terem előtt deaktívek állottak, egyik vármegye-utcai ház udvarára pedig lovasrendőröket telepítettek. De a rendőrségnek nem akadt dolga, mert egyetlen bizottsági tag sem jelent meg a vármegyházán.

Ujabb részletek.

Ejszakai telefonjelentésünk még a következő eseményeit közölte velünk a tegnapiak:

Fejérváry audienciája fél 1-től háromnegyed 2-ig tartott. A Burgból a magyar palotába ment. Az audiencián előterjesztette a kabinet terveit. Ezek beavatott hírek szerint első sorban az ujonczlétszám jelentékeny emelésére vonatkoznak. Szó volt azután hír szerint a kabinet sokat emlegetett rekonstrukciójáról. A király itt állítólag el is fogadta *Fejérváry* javaslatait s így a tervezett személyváltozások rövidesen nyilvánosságra kerülnek.

Az audiencián, mondják, befejezett tényé vált *Münnich* Aurél pénzügyminisztersége, úgy hogy *Fejérváry* már magával is hozza Bécsből a kinevezést.

A bécsi *Zeit* cikke, amely még az audiencia előtt jelent meg, azt mondja, hogy *Fejérváry* az abszolutizmus tartós berendezésére vonatkozólag tett proppozíciókat a királynak. Ugyszintén a meg nem szavazott adók behajtásáról s a meg nem ajánlott ujonczok állításáról szólt a királynak hű tanácsosa.

A hadvezetőség egyre komolyabban foglalkozik a sorozás lehetetlen gondolatával, a harmadik esztendő elengedésének reklámja mellett.

A törvényhatóságokkal a kormány még erősebb rendszabályokat szándékozik közölni. Ezek most egyelőre az adószedésre vonatkoznak, amelyet a kormánybiztosok szeretnének

daim édes álmuk illetéktelen megzavarása miatt szövetkeztek az ostromlók ellen s a legrosszabb máju kerékgyártó lyukat lőtt a levegőbe, mi úgy megrendítette a fekete sereget, hogy többé egy vajdaságért se vállalkozott egy szál se arra a tájra «nachtsmuzikálni»

A keserűség mindig vedrellel ömlik az ember nyaka közé. . . . Mint egy gyászjelentés hullott le a sötét feilegekből a — méregkeverő. Borzadtam tőle, mert foglalkozása a halált juttatta eszembe.

Egyébként igen jó megjelenésű uriember volt. Sona nem nevető, higgadt és megfontolt (mint *Kertész* kollega.) De jóbarátnőim irigyelték tőlem és ez némiképp megbarátkozott velem.

Jóbarátnőink irigysége mindig édes bombon és olaj a tűzre. Azonban az irigységnek természetes következménye, az a bizonyos megpukkadás nem következhetett be, mivel nem kezemet, hanem papám nevét akarta a — váltójára.

E váltólázás uriembert, ki e bajára sohasem kapott medeczinát — elsodorta egy friss áprilisi forgószél. Homlokába csapódó zilált hajfürtei, lobogó nyakkendőcokra és urasági garderozból szállított egyetlen öltönye elárulták a vérbeli poétát. Egyetlen előnye, hogy sohasem beszéltem vele; ő azonban a lapokban közölt verseiben igen bizalmas hangon beszélt hozzám.

Hogy zavaros, ideges, modern irányzatú szonettjei nyomdafestékekkel keresztelődtek az a lap szellemi nivójának bánatos reklámja.

Büszke, mint egy spanyol nemes, de őszinte, mint a költészet muzsája — írta egy helyütt — így kénytelen elárulni égbekiáltó szegénységét; (pedig egy percig sem képzeltem milliósnak) esténként gyönyörű ódákat gondolat párolgó friss vacsoráról s éjjelenként a redakció előszobájában posztolva szüntelen csak: Egy gondolat bántja. . . . Meghatott e bohémorsors. Sajgott a szívem és kívántam neki sok jó vacsorát kevesebb költői ihlettel. Szonettjeiben megígérte, hogy azért a nemzet első lantosává küldi fel magát s akkor — egyenlők leszünk.

Meg vagyok nyugodva, hogy én ezen egyenlőségi fokon alul maradok, mert hősöm már a költői pályáról a milliósnak pályára lépett: a clevelandi művész zölönczök tanyáján — tányérmosó.

Mióta a munkás zászló biztató lobogásánál kubikolok: életem olyan mint a letarolt mező. Minden nap figyelmeztett az idő mulására briliánsköves mutatójával egy helyre kis toronyóra, melynek aranylánczát *Marczika* kartársnóm kaparintotta kicsi kacsoihoz s e pórázon kommandirozza a pontos járásra. Az akaratos kis portéka kényszerű engedelmességgel a sarkantyupengés csillingelésével ütögeti a suhanó fertályokat. Tudom, hogy mulik az idő s mosolygó lemondással számlálgatom az óraütéseket. Az óraütésnek is van zenéje a letarolt mezőnek is van — bogáncsvirága. Balvégetem a sirig nem tágit mellőlem. Az én mezőmön ha nem is értek kalászok, de a kivirultak a bogáncssirágok. Melyek pedig nem jelentéktelen imádók, hanem valóságos, eleven

kérők. Hogy épp a kenyérkereső pálya hozta meg őket, az egyenesen a nőemancipáció diadala. És hogy mindegyik sátán lován tova nyargalt mellőlem, az biz az én s omoru disztelen vereségem. Pedig egyik hosszú kardjával a szívét is felajánlotta; nem mondom, a legbájosabban elrebegtem volna a boldogító igent, de nagyon sok csillagja volt és — fehér. Másik meg az utasok életének való mindenható ura, állandóan első kocsin utazott, sohasem fázott s azon megbecsülhetlen, ritka előnynyel bírt, hogy mindig messze járt otthonától. S még egy, ki ezüstszerzős négyesczugot hajtott, szüntelen parádében.

Nahát ha még ily fényes karrier után is tovább lépegetek a lemondás menyországba vezető létráján. Csak magamra vethetek. Ha Isten soká enged élnem pályámon, bizton fölvirrad még a nap, s kibontakozik a hajnal biborsugarából a városi magisztrátus koránkelő hivatalnok, ki hosszunyelű pennáját vállán hordozza.

S ha ekkor a jóbarátnők kárörvendő hahótára, a női önállóság ellenségei gunymosolyra huzzák mindig kacscogó rózsás ajkukat: Isten ugye velők kaczagunk! . . .

Egy őszinte kijelentéssel azonban tartozom, t. i. e. mesében csupán annyi igaz, hogy e valószínűtlen alakok között nincs az — igazi

megpróbálni. Egyelőre csak az önkéntes adók beszédéről és beszállításáról volna szó. No meg egyuttal az önként jelentkező ujonczok elfogadásáról is.

Rudnay tegnap maga elé citálta a pest-megyei központi tisztviselők egy részét. A tisztviselők kijelentették, hogy lemondásukhoz ragaszkodnak.

Addig mégis, amíg Beniczky alispán állását el nem hagyja, ők is teljesítenek szolgálatot. De csak a passzív rezisztencia alapján állva.

Rudnay aztán fölkereste Beniczkyt, aki oda nyilatkozott, hogy a lemondott tisztikarnak be kell várnia, míg a közgyűlés lemondásukat elfogadja.

A rikkancsok depuiáciában járultak prefektusukhoz, Kristóffyhoz, aki azonban nem fogadta őket, hanem kiizent nekik, hogy adják be kérelmüket írásban; nyolcz nap alatt válaszol rá.

A szerencsétlen deputációt végül rendőrök kergették széjjel.

Székely Kornél dr budai ügyvéd, Tisza István gróf volt főkortese aláírásokat gyűjt, hogy fölkerje Tiszát, vegye kezébe a kibontakozás előkészítését.

Andrássy, Darányi Ignác, Széll Kálmán, tegnap délután hosszabb tanácskozást tartottak a Nemzeti Kaszinóban.

Ifjabb Perényi Zsigmond báró Máramaros-megye főispánja, aki már régen beadta lemondását, most megsürgette a kérvény elintézését.

A N. Fr. Pr. rokonszenvesen emlékszik meg a magyar sajtóról az abszolutizmus merénylete u á.

Azt írja, hogy Fejérvárynak ez csak első lépése ezen az uton, amelyen még jó darabig nem áll meg. A rokonszenv ezekben a nehéz napokban a magyar kollégák felé fordul. A magyar parlamenttel egyidejűleg a magyar sajtószabadság is föl fog támadni. Am akkor a parlament is biztosítsa a sajtószabadságot törvényes intézkedéssel hasonló merényletek ismétlődése ellen.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Márczius 8. Kath. liceum böjti estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Márczius 22. Kath. liceum böjti estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Április 5. Kath. liceum böjti estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Május 5. Kath. liceum estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket hogy úgy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

Humiliate capita vestra.

A bosszas hejehujának végre vége. Az egyház hamut hint hívei fejére, figyelmeztetvén őket nagy mementójával, hogy porból lettek, porrá lesznek. Beköszöntött a negyvennap böjti ideje. Krisztus negyven napig böjtölt a pusztában megkeresztelkedése után, de már Mózes is két izben negyven-negyven napi, Illés pedig egy izben hasonló tartamu böjttel előképezte az Üdvözítő negyvennapos böjtölését.

A mi nagyböjtünket is ennek emlékére rendezte az egyház.

Azok az emberek, akiknek hittük nincs, nevetnek már magán a böjt fogalmán is. Hát még azokon, akik böjtölnek. Micsoda sötétség, mekkora bigottéria, mondják ők vallási rajongóknak, ekzaltált betegeknek híresztelnek bennünket. Csak hadd beszéljenek hát. Mi csak sajnálni tudjuk őket. Dehát vajjon nem szánalomra méltó-e az olyan ember, akinek hite nincs, lelke halott, lelki világa ki-aludt!

— Nem loptam, nem raboltam, nem gyilkoltam. Egész életemben becsületes ember voltam. Minek nekem a böjt. Ostobaság, hókusz-pókusz, lári-fári. Bolond, aki elvonja magától a falatot, ha megkereste.

Igy a szerencsétlen elbizakodottak. Am, akinek hite van, szívesen megtartja az egyház rendelkezését. Hiszen most már ugyis olyan igenen könnyű.

Eleink, azok beszélhettek a böjtől. Kibirták mind a negyvennapot hus nélkül. Hus-hagyókor ették az utolsót, attól fogva egy falatot sem vettek a szájukba, mignem asztalukon pirult a husvéti szentelt sonka. Ahol a falusi nép még jó, ott a legtöbb parasztház ma is ezt a regulát, ezt a diszciplínát tartja. Hála Isten, még igen sok vidékünk van ilyen. Nemcsak Dunántul, nemcsak a Felvidéken, de az Alföld egyes helyein is, főként a magyar Alföld szívében.

Csodálatos akaraterőt, bámulatos kitartást és irigylendő hithűséget tapasztalhat az ember ilyen falvakban. Nem kell ezeknek dispenzáció. Legalább egyelőre, éveken keresztül aligha még, Megmaradnak jóra való tradícióikkal mellett.

Mi pedig, akik dispenzációval élünk, mutassunk föl ellenértékül minél nagyobb katolikus társadalmi tevékenységet. Tűzzünk ki magunk elé minél szebb böjti programot, de valósítsuk is meg.

Szivünket is, fejünket is alázzuk meg Istennek, de emeljük is föl a keresztény reneszancz munkájában bátran, öntudatosan, a Gondviselésbe helyezett bizalommal.

Ezt jelenti az egyház böjti értelme:

— Humiliate capita vestra Deo.

—ey.

Böjti szónokok.

A nagyböjti szent beszédek a helybeli plébánia templomokban a szokott időben tartatják meg.

A várad-olaszi-i plébánia templomban a nagyböjt alatt minden szerdán délután Halász Gyula papnöveldei lelkiigazgató tartja a nagyböjti szent beszédet; minden csütörtökön délután 3 órakor a várad-velencei plébánia templomban Némethy Gyula, theol. tanár, pénteken pedig a Szent László templomban Mellau István főreáliskolai hittanár tartanak nagyböjti szent beszédet.

A Nagyvárad-i Katholikus Kör a nagyböjti időszakban három böjti előadást tart. Márczius 8-án Kupár Rezső belényesi főgimnáziumi tanár tart előadást „A románság és a szociáldemokrácia” czimben. Márczius 22-én Fetszer Antal kinevezett püspök tart böjti előadást. Április 5-én pedig Bundala Mihály kanonok fog előadást tartani.

A Nagyvárad-i Katholikus Legényegyesület nagyböjti előadásait a következő sorrendben tartja meg: márczius 4-én Vacsikics Gyula dr, márczius 11-én Halász Gyula, márczius 18-án Némethy Gyula dr, márcz 25-én Lindenberger János dr teológiai tanár április 1-én Knecht János dr várad-olaszi-i segédlelkész.

* Személyi hír. Schiff Ernő dr gyakorló-orvos a franciaországi Carmesből hazakerkezett.

* A városi tisztviselők fizetésemelése. Nagyvárad város tanácsa tegnap vette tárgyalás alá a városi tisztviselők fizetésrendezésének az ügyét. A pénzügyi bizottság tudvalevőleg olyan véleményt adott, hogy már most véglegesen rendezze és emelje fel a fizetéseket, de tekintettel a város pénzügyi helyzetére, ezuttal a felemelt összeg bizonyos százalékát fizetik ki s a város pénzügyi helyzetének javulásával emelik fokozatosan a fizetéseket a megállapított összegig. A pénzügyi bizottság véleményéhez képest Lukács Odön tanácsnok átdolgozta a javaslatot és a számításokat. A javaslatnál különös tekintettel volt a kisebb javadalmazású tisztviselőkre és még a havidijasok fizetése is 1200 korona lenne. Ki vannak hagyva a javaslatból a napidijasok, akiknek az 1 frtnáj magasabb napidiját a polgármester adhat. Különben a napidijasokra vonatkozólag külön szabályrendeletet készítenek. Kimaradtak továbbá a vámosok, a villam és vízvezetéktelep személyzete, a kocsisok, fűtők, hetesek, gyepmester. A drágasági pótléknak megfelelő összeget ezek is megkapják továbbra is. A tervezet szerinti fizetésemelés, a legalsóbb tokban számítva minden tisztviselőt, 139,000 korona évi több kiadást okozna; a javaslatba nem foglalt alkalmazottak drágasági pótlékára pedig évi 14056 kor., összesen tehát évi 153,000 korona kiadás hárulna a városra. Ezt most nem bírja meg a város pénztára, miért is az első időben akként tervezi Lukács tanácsnok, hogy az 1200 koronáig nemő fizetéssel bíró tisztviselők a felemelt összeg 70 százalékát; az 1200—2000 koronáig menő fizetéssel bíró tisztviselők 65 százalék és a 2000 koronán felül élvező tisztviselők 60 százalékát kapják a felemelt fizetési különbözetnek. Ilyen számítás mellett 91,015 koronára volna szükség. — A tanács tagjai helyeselték a javaslatot s hozzá kezdtek az osztályozás tárgyalásához. A polgármester összes évi javadalmát tizezer koronában állapították meg. Ezenkívül még két osztályt tárgyaltak le. Altalában a főbb tisztviselők fizetését 1000—1400 koronával, sőt egyik-másik még nagyobb összeggel emelték s igen bőven osztogatták a működési pótlékokat. Ha ilyen mód mellett az egész fizetésrendezés nem fog sikerülni, magára vessen a tanács. Az eddigi pár állásnál már erősen megbolygatták a pénzügyi tanácsnok javaslatát s így az általa felvett összeg is növekedett, ha csak a tanács tagjai nem akarják a kisebb tisztviselők bőrere keresztülvinni a maguk fizetésének növelését, mint a multban. A javaslat többi pontjait ezután tárgyalja folytatólagosan a tanács.

* Az aszfaltozás és a villamos vasut.

A nagyvárad városi villamos vasut részvénytársaság átiratot intézett a városhoz, amelyben kijelenti, hogy a hibák miatt a Fő-utcán az aszfaltot fel kellett szedni, s ezért a vasuttársaság igényfentartást jelentett be az esetre, ha a burkolatjavítás a sineken és azok szabályszerű elhelyezésében károkat okozott, vagy fog okozni. Kéri továbbá, hogy ha újabb javítás válnék szükségessé, ezt a már közelebb megnyíló üzem miatt éjjel eszközöljék.

* Ülés a városházán. Nagyvárad város vámkezelésére felügyelő bizottság szombaton, márczius 3-án délután 4 órakor ülést tart a városházán.

* **Pálffy Béla gyászja.** Megemlékeztünk már arról a mérhetetlen gyászról, amely Pálffy Béla gyomai plébánost édesanyjának váratlan elhunytával sujtotta. A gyász híre városzerte mély megilletődést és részvétet keltett. Az elhunyt áldott emlékü urinő temetése ma, szerdán délelőtt 11 órakor megy végbe a gyomai plébániáról. A családi gyászjelentés a következő:

Szabad az Isten velünk! Aldassék szent akarata! Édes jó anyánk halálát tudatjuk mérhetetlen fájdalommal. Özv. Pálffy Gyuláné Ekker Terézia kir. járásbíró özvegye életének 60 ik, özvegyiségének 16-ik évében, rövid szenvedés után f. hó 26-ikán délután háromnegyed 2 órakor szent kenet szentségével ellátva, csendesen elnyugodott az Urban. Temetése szerdán délelőtt 11 órakor lesz a plébánia-épületéből. Gyoma, 1906. február 26-án. Aldja meg az Isten haló porában is! Gyermekai: Béla, Gyula, Jenő. Testvére: özv. Kinczel Ját nésné. Menye: dr. Pálffy Gyuláné Posszer-Margit.

* **Zaklatás a járdaköltségeikért.** Nagyvárad városa az utjabban készített járdák költségeinek megfelelő részét sietett kivetni a háztulajdonosokra, olyan borsosan, hogy egymást érik a felebbezések. — A kivetésnél még arra sem ügyeltek, mi a jogos követelése a városnak. Így a nagyvárad és biharmegyei régészeti és történelmi egyesület muzeuma előtt készítet járdá után az egyesületre vetették ki a járdaköltségét. Az egyesület elnöksége most kioktatja a várost, hogy a kivetés jogtalan, mert az egyesület muzeuma tisztán a művelődés előmozdítására szolgáló intézet, amely a törvény szerint is teljesen adó és illetékmentes. De törvény nélkül is, hol van a méltányosság és tapintat?

* **A póttartalékosok felsegélyezése.** A székelyhidi fiatalok tánczestélyt rendezett folyó hó 24-én Kovásznay Marczel ottani főszolgabíró védnöksége alatt. A tánczestély tiszta jövedelme 396 korona volt, melyet a póttartalékosok felsegélyezésére fordítottak. A humanusan és hazafiasan gondolkodó ifjuság munkájának eredményéről tegnap értesítette a főszolgabíró az alispánt.

* **Nincs rá pénz.** Politzer Jakab és Sicbertman Mór szanatorium tulajdonosok kérték a belügyminisztert, hogy vizsgyintézetükben szegény munkásokat államköltségen gyógykezeltesse. A miniszter értesítette a várost, hogy a kérelmet nem teljesítheti, mert nincsen rá fedezet.

* **A 12 éves gyermekek kivándorlása.** A belügyminiszter minden törvényhatóságnak körrendeletet küldött. E rendelet a gyermekeknek Amerikába való kivételére vonatkozik. Az utóbbi időben ugyanis több vállalkozó gyermekzenekarokat toborzott, hogy az Egyesült-Államokban magyar gyermekzenekarhangverseny címén körutakat tegyenek. Az ily vállalkozók rendszeren nem tudják fenntartani a zenekart a jövedelemből és kénytelenek az alig 12 éves gyermekeket más vállalkozóknak átadni. A gyermekek létfenntartása valóságban veszélyben forog. Veszélyben forog már csak azért is, mert az Egyesült-Államok törvénye szerint a 14 éven aluli gyermekek semmiféle toglalkozásra nem vehetők fel. Tehát már egy egyszerűbb följelentés alapján a gyermekek visszakerülhetnek hazájukba. Így a kinttöltött idejük teljesen elveszett, mely után újra más pályára kell adni a gyermeket. A körrendelet szigoruan meghagyja valamennyi törvényhatóságnak, hogy a gyermektoborzókat tettükben akadályozzák meg s a kivándorlás káros eshetőségeire a szülőket figyelmeztessék.

* **A függetlenségi pártokról.** Az összes kormányok hűséges nagyvárad lapja melegen kezd érdeklődni a függetlenségi párt iránt. Persze, ebben az érdeklődésben nincs nagy köszönet: egy kis pártszakadást akarnának bizo-

nyos körök előidézni. A tényállás tisztázására elő kell adnunk a következőket:

Szokoly Tamás pártelnök levelét azzal a kikötéssel kapta meg szerkesztőségünk, hogy azt levonatban minden lappal közölni fogja. Ez általános szokás. Ha valamely közlemény minden lapnak szól, azt egyik, a melyeknek munkatársával legelőbb találkozik a közlétező, kiszedi és szétküldi levonatban. Felelős szerkesztőnk a nyomdának megadta szóval és írásban az utasítást, hogy Szokoly Tamás felhívását valamennyi lapnak küldje át. A nyomda éjjel 11-kor az összes helyi lapoknak átküldte a kefelevonatot Szokoly felhívásáról; ha egyik lap sem közölte, az már nem a mi hibánk. Mi megtettük a magunkét. A tény az, hogy mulasztás vagy egyoldalúság vádjá sem a 48-as párt vezetését, sem szerkesztőségünket nem terheli. Meg vagyunk győződve, hogy ily körülmények közt a párt egyetlen józanul gondolkodó tagja sem fog a kormánypárttól eredő hecczelődéseknek beugrani.

* **Rendőri hírek Apróbb lopások.** Ujvárosi Gáborné, lakik a vasuti állomásnál, panasolja, hogy f. hó 25-ére viradóra az udvarán levő zárt ketreczéből ismeretlen tettes 3 drb. tyukot elloptott. Ugyanakkor éjjel, mint a nyomozás során megállapítható volt, ezen tettesek Putnik Béla főhadnagy udvarán levő zárt ketreczéből több fejstét is elloptak. — Jákó Imre, lakik Szent János-utca 62 sz. a., panasolja, hogy f. hó 27-én reggel viradóra zárt ketreczéből 3 tyukot és egy kappant elloptak. Ugyancsak ma reggelre vette észre Simon Sándor Gilányi-u. 30. sz. a. lakó lakatossegéd, hogy az általa készített dinamogépet több szerszámaival együtt ismeretlen tettes ellopta. Ezen tárgyak közül egy pléh fogót Jugesz nevű munkástársánál meg is találtak. Nevezett ellen a bűnvádi eljárás a többi tárgyak beszerzése végett is folyamatba tetetett. — *Tolvaj cseléd.* Boros Jakab, lakik Fő-utca 10. sz. a., ékszerész panasolja, hogy f. hó 25-én cselédjét tetten érte, amint az nagyobb mennyiségű zsirt és ruhaneműeket elloptott. A tolvaj cseléd a rendőrség elé állítatván, azon beismerő vallomást is tette, hogy pár héttel ezelőtt Blaha István Fő-u. Sternpalotában lakó kereskedő kárára zárt padlásról több mennyiségű ruhaneműeket is lopott. A cselédet a rendőrség zár alá helyezte, nyomozás befejezésével pedig az ügyészséghez lesz át-kisérve.

* **Rheuma, köszvény, csont és izomszagatás** ellen legbiztosabb hatása van *Citosan*-nak, kapható a *»Kigyó«* gyógyszer-tárban, Nagyvárad, Bémer-tér és a Vadász-féle Drogueriában. Ára 90 fillér.

* **Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy előre haladott idény folytán a még mindig *dus választékban* meglevő *valódi angol és scot téli divatszöveimet* melyen *leszállított árban bocsátom áruba.* Kivánatra azon előnyt is nyujtom, hogy t. vevőimnek a bevásárolt anyagot *saját szabászati termemben a legdivatosabb* fazonokban és remek kivitelben nagyon jutányosan feldolgoztatom. Már egy próbavásárlás utján is meggyőződhetik bárki, mily figyelmesen és előnyösen lesz nálam kiszolgálva. Kiváló tisztelettel: *Teszler Simon*, posztó nagykereskedő Zöldfa-utca 33.**

* **Haász Manónál** Zöldfa-utca elején mindenkit meglepő olcsó árban lesznek mostárulva óriási mennyiségű *blous selymek, szőnyeg maradékok és férfi fehér ingek.* Gyermek kelengyében gyönyörű raktár van.

* **Orfeum a Lloydban.** Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy elsőrangú erőkből szervezett *Variete-társulattal* f. évi márczius hó 1-én, csütörtökön este a *Lloyd-kávéház* kellemes helyiségében megkezdem előadásaimat. A tagok névsora:

Miss Flóra amerikai covboi műlövő. Kéry Clarisse operett énekesnő. Gyöngyösi Margit előadó soubrett. Hermann Lili átváltozó tánczosnő. Takács Zizi soubrette. Perényi Berta énekesnő. Harmat Ilonka színésznő. Mister Roberto szalon jounctör és bűvész parodista. Dellion kigyó utánczó és kézegyensúlyozó. Szücs Laczi jellemkomikus. Vaszári Izso humorista. Naponta két új bohózat. Családi műsor. A n. é. közönség szives pártfogásáért esedezik mély tisztelettel Szücs Laczi igazgató.

F ü s t.

Pá Karneval.

Kaczagva, régi, de azért mindég új csörgős sipkáját rázva, bohó léptekkel vonult be Karneval. Egyedül jött, nem kellett neki hadsereg, nem kellett neki reklam, fölforgatta az egész társadalmat. Komoly, talán egész éven át mosoly nélküli arcokat láttunk kacagni, mulatni. Tánczoltak. Tánczoltatta őket Karneval. Hanem azért ugylátszik, öregszik a bohém herczeg. Elfelejtett sok régi mulatságot.

Bármilyen öreg azért mégis fiatalos gyorsasággal jelent meg mindenütt, természetesen mindennütt más ruhába bujva. És ha el is felejtett sok régi jó mulatságot és tánczot, hozott kárótlásul újat. Az ujaknál más zene játszik, mások a táncz lépések is. Például az új tánczok közül legjobban sikerült, habár általános gyűlölettel találkozott az ugynevezett *kényesztáncz*, vagy a képviselők szétkergetése. Szóval ez népszerűtlen dolog volt, az öreg herczegtől, de már vén ember és no meg csörgős sipka van a fején, megbocsátható neki ez a ballépése. Amint értesülünk, Karneval herczeg haldoklik és ezzel akarja jóvátenni hibáját.

A farsang máskülönbösen rosszul sikerült. A mulatságokon egy-kettőt kivéve, nyomott hangulat uralkodott. Hiába csak a régiak tudtak mulatni. De talán most még ők is álmosak volnának a táncz alatt.

Szeretném kezembe keríteni azt az összeállíthatatlan statisztikát, mely azoknak a lányoknak a neveit tartalmazza, kiket Karneval juttatott férjhez, vagy léptetett jegybe.

Es ha ezt a kimutatást látnám és összehasonlitanám a tíz év előttivel, bizonyára deficit mutatkoznék. Még egyre vagyok kíváncsi. Azokra a számlákra, mindegy az, akár ki vannak fizetve, akár nincsenek, melyek a papák tárczáit terhelik. És ha ez is a kezembe kerülne a tíz év előttihez képest növekedést láthatnánk. No ezzel nem azt akarom mondani, hogy most drágábbak az eladó leányok . . . csak a papáknak akarom részvéte-met nyilvánítani . . .

Pá Karneval a viszontlátásra. Te vén bohó herczeg, jobb kedvet hozzál ám máskor. Nem kell semmi más, de ha pénzt is hozol, nem haragszom meg érte, csak hozz jókedvet és mi mindig tárt karokkal fogadunk. — Különösen a férjhezmenendő leányok . . .

Pá Karneval! Pá!

Plutó.

SZINHÁZ

Heti műsor.

Szerda: Utazás az özvegyiség felé. C
Csütörtök: d. u, Tudós nők (ifjusági előadás)
este: Michu leányok. A.
Péntek: Náni. B.
Szombat: Gül-baba. C.
Vasárnap: Gül-Baba.

* **Károlyi Leona.** A színház leendő primadonnája mutatkozott be tegnap és pedig a legszebb reményekre jogosító sikerrel. János vitéze — ez a minden oldalról elkoptatott szerep — eredeti, önálló alakítás, tehetségnek kétségbevonhatatlan jele. Néhány olyan finom vonást vitt szerepébe, amelyet János vitéz többi alakítótól nem láttunk. Pl. a II. felvo-

násban, mielőtt Bagó megérkezne, Károlyi Leona már-már a francia királykisasszonyhoz hajlik, szerelmes elragadtatással nézi s éppen megcsókolná, mikor Bagó furulyája felretenti. Ezt olyan bájjal és bensőséggel adta elő, hogy elragadta az egész közönséget. Altalában egész játéka megtelelt a szerep férfiasan érzéses jellegének; ugyanezt a jelleget adta meg énekének is. Hangja kivált a mélyebb fekvésekben nagyon szép, erőteljes, énektudása is megfelelő a szerepkörének. Szerződtetése határozott nyereség lesz s örömet okozhat a színház minden igaz barátjának. —r.

Az ifjúsági előadás. A holnap délutáni ifjúsági előadás iránt amikor Molière klasszikus vígjátéka, a rég nem látott »Tudós nők» kerül színre, széleskörű érdeklődést kelt nemcsak az iskolák tanuló ifjúságában, de a nagyközönségben is. A becses repriz gondos előadásban, új kosztümökkel tartja meg a színház. Jegyek a mai napon még előjegyezhetők.

Réthy Laura mint vendég. Szívesen látott, kedves ismerősünk: Réthy Laura lesz vendége a Szigligeti színháznak. A gyönyörű hangu primadonna pénteken és szombaton este lép föl, mint vendég, első estén a »Náni» című szerepét, második estén egy kiválóbb operett szerepét játssza illetve éneklő a művésznő. A közbejött vendégjátékok miatt a »Gül Baba» premiérje vasárnapra marad.

EGYESÜLETEK.

Jóváhagyott alapszabályok. A vittemri katolikus polgári egyleti olvasókör alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta. A magyar államvasutak nagyváradi vonatkísérő és állomás személyzetének koszoru egylete alapszabályait módosította. A belügyminiszter a módosított alapszabályokat jóváhagyta.

A legényegylet ülése. A nagyváradi kath. legényegylet választmánya ma, szerdán, február 28-án este 6 órakor ülést tart az egylet helyiségében.

TÁVIRATOK.

Meggyilkolt hittérítők.

Budapest, febr. 27. (Saját tud. táv.) Washingtonból jelentik: A sanghaji amerikai főkonzul kijelenti, hogy tegnap a nanghang zavarások alkalmával hat francia jezsuita hittérítőt és két amerikai megölték. A főkonzul hozzátesszi, hogy az erről szóló hírek ellentétesek. A főkonzul további jelentése szerint az elmenekült hittérítőket a csapatok védelmezik. A hittérítők Kupiangba menekültek, a hova az Elkano amerikai ágyunaszádót is kirendelték. Hír szerint a rend ismét helyreállott. Sanghában minden nyugodt.

A Mont-Pelée háborog.

Budapest, febr. 27. (Saját tud. táv.) Londonból jelentik: New-Yorkból érkezett távirat szerint a Mont-Pelée kitörése óriási nyugtalanságot kelt. Martinique lakóit nagy rémület fogta el. For de Franceban számos ház elpusztult és igen sok emberélet veszett el. A Soufriere tűzhányó is működik. A lakosság a messzebb eső vidékekre menekült.

Bérekocsisok sztrájkja

Budapest, február 27. (Saj tud. távirata.) Berlinből jelentik: A bérekocsisok sztrájkja különösen az utasokra kezd kellemetlen lenni. Csak a nagyobb szállóknak vannak saját ko-

csijaik, melyek azonban a forgalom elényesző részét sem tudják lebonyolítani. A közúti vasut társaságok óriási üzleteket csinálnak, összes kocsijaik forgalomban vannak. A bérekocsisok ma délután 3 órakor gyűlést tartanak.

Tengeri gyakorlatok.

Budapest, febr. 27. (Saját tud. távirata.) Triesztből jelentik: A Piccolo polai értesülése szerint az idén az isztriai és a dalmátországi part mentén kombinált tengeri és szárazföldi gyakorlat lesz. A zárógyakorlaton a király is jelen lesz.

Leégett város.

Budapest február 27. (Saját tud. táv.) Londonból jelentik: Monetton északamerikai várost a tűzvész egészen elpusztította. A város közelében levő nagy kiterjedésű vasuti műhelyek a lángoknak áldozatul estek. A kárt 10 millió dollárra becsülik.

REGÉNYCSARNOK.

Gyorgyejev Foma.

Irta: Gorkij Maxim

47.

Foma leült egy fatörzsre, fölvette azt a fejszét, melylyel a paraszt a tűzrelvő aprófát vágta s játszani kezdett vele, miközben földobta a levegőbe s a nyelét elkapta.

— Oh Istenem, de utálatos ez — mondta most Svancev megvető hangon.

Foma érezte, hogy ezt az embert gyűlöli. — Marha! — kiáltott Svancev s látta, amint Svancev mellbelőki a parasztot, aki hátlából lekapja a süvegét s elsompolyog.

— Tökfejű! — ordította Svancev s nagyot ütött a paraszt hátrára.

Foma fölugrott s hangosan mondta:

— Tel Ha mégogyszer hozzányulsz . . .

— Micsoda?! — kérdezte Svancev s hirtelen Foma felé fordult.

— Gyer ide Stjepan — mondta Foma.

— Te paraszt — vágta oda Svancev megvető hangon, miközben Fomára pillantott.

Foma fölhuza a vállát s egy lépést tett előre. Hirtelen örült gondolat támadt agyában. Kárörvendő mosolygás látszott az ajkán s így szólt a parasztnak:

— Vág el a tutaj köteleit!

— De, uram.

— Hallgass! Vágd el!

— De . . .

— Vágd el! Vigyázz, hogy ne vegyék észre.

A paraszt kezébe vette a fejszét, odament a tutaj köteleihez, egy párszor nagyot ütött a kötelekre s aztán visszament Fomához.

— Én nem felelek érte, uram.

— Ne félj semmit.

— Már uszik — suttogetta a paraszt ijedten s keresztet vetett. Foma mosolyogva nézte a tutajt, s szívében valami csodálatos, csiklandozó félelmet érzett.

Az emberek még mindig botorkálva játak föl s alá a tutajon, egymást lökdösték, miközben hölgyeiknek segítettek az öltözködésnél. Kaczagtak, a tutaj lassan, tétovázva fordult meg a vizen.

— Ha a hajók felé sodorja őket, — suttogetta a paraszt — elpusztulnak.

— Hallgass!

— Megfulladnak.

— Akkor csolnakon mégy értük s kimented őket.

— Helyes. Köszönöm. Mégis csak emberek szegények. Az ember nem tehet ilyesmit. A paraszt most már megelégedetten s mosolyogva ugrott ki a turajról a partra. Foma

ott állt a víz fölött s nagyon szeretett volna átkiabálni, de hallgatott, mert félt, hogy ezek a részeg emberek még jókor észreveszik, hogy bajban vannak s kiugranak a partra. Nagyon örült mikor látta, hogy a tutaj ringatózik a vizen s hogy percről-perczre eltávolodik a parttól. Ugy érezte, hogy minél távolabb van a tutaj, annál messzibbre száll ki az ő felkéből is a sötét fájdalom. Csöndesen lélezett, szívta a jó, tünde levegőt s érezte, hogy agya megtisztul tőle.

— Hé! Isten veletek . . . ha-ha-ha!

A sötét emberi alakok hirtelen a tutaj közepén egy fekete foltban olvadtak össze. Megálltak. Köztük és Foma közt hideg és fényes viz-sáv csillogott. Egy pillanatig csönd volt.

Hirtelen állati félelemtől eltelt ordítás hallatszott s a szellő Foma felé hozta Svancev sikoltó, vékony hangját:

— Segítségl!

Valaki, valószínűleg a szakállas ember, mély bosszus hangon ordította:

— Vizbe fojtanak bennünket. Itt vízbe fojtják az embereket.

— Hát emberek vagytok ti? — kérdezte Foma kaczagva. Izgatott volt.

A emberek örült rémülettel eltelve szaladgáltak a tutajon, amely ingott lábaik alatt s hallani lehetett, amint a föllázadt vizek csobogtak, zúgtak és morogtak lábaik alatt.

A kiáltásoktól reszketett a levegő, az emberek ide oda ugráltak, a kezükkel hadonásztak s csak Sasa karsu alakja állott mozdulatlanul a tutaj szélén.

— Tiszteltetem a rákokat, — kiáltotta Foma.

Foma egyre vidámabb lett, minél jobban távolodott a tutaj a parttól.

— Foma Ignacjevics — kiáltotta Ustiscev bizonytalan, józan hangon — vigyázzon magára! Panaszt teszek.

— Majdha megfulladtál, följelenthetsz! — felelte Foma kaczagva.

Gyilkos! — mondta Svancev zokogva.

Most a víz hangos csobogása hallatszott, mintha félelmében vagy bámulatában fölsikoltott volna. Foma megrendült. Azután az asszonyok vad és részegítő ordítása hallatszott, a félték rémült kiáltása s minden alak, amely a tutajon volt, mozdulatlanul állott egy helyben. Foma úgy érezte, mintha kővé meredt volna minden tagja. A vizen valami fekete tárgy uszott, melyet elborított a tajték.

(Folyt. köv.)

NYILTTÉR.

TÖRT SZÁMOK

TANÍTÁSA ÉS TANULÁSA

középiskolába készülő
tanulók, kisiparosok
és kisgazdák számára.

Irta: **RÁTKAY JÓZSEF.**

Kapható a

Szent László nyomdában.

Szilágyi Dezső-utca 5. sz.

Ára 20 fillér.

Vidékre 25 fillér előleges beküldése
mellett bérmentesen küldetik meg.

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határideje.

Budapest, febr. 27.

Buza okt. — — — —	16.82
Rozs okt.-re — — — —	17.12
Tengeri április 1906 — — — —	14.—
Zab ápr.-ra — — — —	13.64
Repeze aug.-ra — — — —	—

Értéktözsde.

Budapest, febr. 27.

Osztrák hitelrészvény — — — —	678.—
Magyar hitelrészvény — — — —	796.—
Leszámitoló bank — — — —	506.—
Rimamurányi — — — —	525.—
Osztrák-m. államvasuti részvény	670.—
Közúti vasut — — — —	594.—
Városi villamos vasut — — — —	327.50

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1906. febr. 27-án	
Magyar aranyjárdék 4% — — — —	113.75
Magyar koronajárdék 4% — — — —	95.25
Magyar keleti vasuti államkötvény 4% — — — —	86.25
Magyar földtehermentesítési kötvény 4% — — — —	96.—
Horváth-szlavon földtehermentesítési kötvény	96.50
Magyar nyeresemény sorsjegy-kölesön — — — —	218.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy-kölesön — — — —	161.—
Osztrák járadék papírban — — — —	99.55
Osztrák járadék ezüstben — — — —	100.75
Osztrák korona járadék — — — —	118.—
Osztrák járadék aranyban — — — —	100.—
1860. oszt. államsorsjegyek — — — —	160.—
Osztrák-magyar bankrészvény — — — —	16.20
Magyar hitelbank részvény — — — —	671.—
Osztrák hitelbank intézeti részvény — — — —	672.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény — — — —	673.—
20 frankos arany (Napolendor) — — — —	19.09
Német birodalmi márka — — — —	117.32
London vista — — — —	240.50
Páris vista — — — —	95.62
10 márkás arany — — — —	23.48

Forgalmi kimutatás 1906. feb. 19.—20.

Tisza buza körülbelül 100 hltr. Kétszeres buza 40 hltr. Rozs 80 hltr. Arpa 50 hltr. Zab 40 hltr. Tengeri 50 hltr. Burgonya 50 hltr.

Lábasjészságok: Hizott sertés mintegy 360 Félhizott 300 drb. 2 évestől feljebb 250 drb. 1 évestől 2 évesig 310 drb. Süldő 330 drb. Malacz 182 drb. Vágó marha 100 drb. Jármos ökör 250. drb. Fejős tehén 220 drb. Borju 193 1 drb Bivaly 10 drb. Juh és kecske 50 drb. Ló 547 darab.

Marha ártáblázat 1906. évi feb. 26.—27.

1 pár I-ső rendű jármos ökör 900—1000 korona.
1 pár II-od rendű jármos ökör 800—900 korona.
1 pár II-ad rendű jármos ökör 650—750 korona.
1 drb fejős tehén 200—400 kor., 1 drb vágó ökör 250—420 kor. 1 drb. vágó tehén 220—380 ökör 1 drb veres borju 40—60 kor. 1 drb. fél éves borju 65—95 kor., 1 drb egy éves borju 75—170 kor., 1 drb két éves borju 90—240 korona. 1 drb hizott sertés 120—128 kor., pár fél éves sertés 40—45 kor., 1 pár egy éves sertés 80—95 kor. 1 pár két éves sertés 145—210 korona. 1 drb. igás ló 170—390 korona. 1 pár ökörbőr 44—50 kor., 1 pár tehénbőr 32—40 kor. 1 pár borjubőr 10—20 kor., 1 pár lóbőr 10—20, korona.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

Politikus. Ön azt olvasta egy pesti hírlapban, hogy a »bécsi munkaius utján a pápától abszolúciót szereztek az eskü egyházi részére arra az esetre, hogyha a király nem rendelhetné el törvényes időben az új választásokat.« Ezek után most azt kérde tőlünk, mit szólnunk mindehhez. Hát kérjük, azt, hogy: hülyeség. Egyebet semmit.

Sz. A. Csorvás. Megkésve bár, de törve nem. Az első levélre már vasárnap válaszoltunk.

A pesti hazai első takarékpénztár

egyesület ujonnan kibocsátott nyeresé-
kötvényei fix ár mellett vásárolhatók a

Nagyvárad Takarékpénztárban
és arra darabonként 125 k.

→☞ **kölesönt nyujt.** ☞←

Pesti hazai takarékpénztári sors- jegyeket eladunk már most.

Készpénzért a napiárban.

Letétre való vételnél napi áron számítjuk és elegendő, ha a vevő a vételnél 80 koronát lefizet, a hátralékot tetés szerinti részletekben törleszti.

A letétre való vételnél a játékjog a vevőt illeti.

Központi Takarékpénztár r.-társaság.

Szilágyi Dezső-utca. (Adorján-ház). 1512.

Pesti hazai első takarékpénztár sorsjegyeket

napi árfolyam mellett

☞ **eladunk.** ☞

Biharmegyei takarékpénztár

Kossuth-utca.

A „Wiener Allgemeine Medicinischen Zeitung“

czimü orvosi szaklapban olvasható:

Wilhelm Ferencz gyógyszerész cs. és kir. udvari szállító Neunkirchen, Alsó-Ausztria által feltalált Wilhelm-féle antiarthritis antireumatikus vértisztító tea, ez a gyorsan ismertté vált gyógyszer, illetékes nyilatkozat szerint is minden beteges lerakódás ellen alapos gyógyszernek bizonyult minden korbéli és nembeli embernél. Az ezerféle gyógymód, melyet vele a csuznál, reumánál, ideg-, izom és ízületi bántalmaknál el lehet érni, biztosítják e szernek a nevezett bántalmak ellen való kitűnő gyógyszer hírért. Ép így bőrkiütések, nemi betegségek, akármilyen régi és elhanyagolt bajok legyenek is ezek, miután a szer belső használatnál az egész szervezetet megtisztítja. Hämorrhoidális betegségek és székrekedés, májbajok és sárgaság ellen valódi kincset ér ez a tea, csak valódi legyen a tea és nem szabad az utánzat által megtévesztelnünk magunkat, mert ily esetben eredmény nélkül adjuk ki a pénzt. Az igazi, orvosi előírás után készült Wilhelm-féle antiarthritis antireumatikus vértisztító tea használati utasítással együtt a feltalálótól **Wilhelm Ferencz** gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító Neunkirchen, vagy fiókjaitól rendelhető.

HIRDE TÉSEK

jutányos árban
felvételnek a

„TISZÁNTÚL“

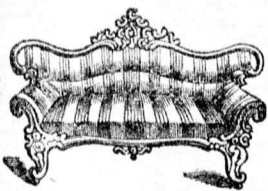
kiadóhivatalában.

A butorvásárlók figyelmébe.

Olcsó

bútor

gyári árban, kezeség mellett

háló-, ebédlő-,
szalon- és uryi-
szoba berendezé-
sek, valamint az
egyebutordara-
bók a

Magyar Műbutorgyár

részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő u. elején.

Ipari és kereskedelmi vezető:

PORJESZ HERMAN.

Teljes lakás-, szálloda- és kávéház-berendezések műipari vállalata. — Kívánatra tervek és költségvetések.

Telefon 421 szám.

Építési anyag-raktár.

Van szerencsém a t. építő- és építető-közönség nagybecsü tudomására hozni, hogy helyben *Színház-utca, Adonján-házban* egy

C Z E M E N T R A K T Á R T

nyitottam.

Miután sikerült a Gurahonczai cementgyár kizárólagos főraktárát megkapnom, ezáltal azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy a legjobb minőségű cementet a legolcsóbb árban számíthatom.

Továbbá ajánlok **meszet** vagononként helyben vagy bármely vasúti állomásra szállítva, a legolcsóbb napi árban **aszfalt, fedél és elszigetelő lemezt, gipszet, carbolineumot, menyezetrád-fonatot**, mindentéle **hornyolt és hódmezővásárhelyi tető-cserepet**.

A nagyérdemü közönség b. pártfogását kérve

teljes tisztelettel

1522.

Weisz József.

készpénz vagy részletfizetésre

= nálunk =

vásárol.

Érdeklődőknek tehát *minden esetre* ajánlatos e tárgyban hozzánk fordulni és mi készséggel teszünk díjtalanul ajánlatot

Nemzeti Pénzváltó Részvénytársaság

Budapest, Andrássy-ut 9. sz.

1520.

SOK PÉNZT

takaríthat meg, ha

Pesti Hazai Takarékpénztár

sorsjegyet

Pesti hazai első takarékpénztár sorsjegyeket

napi árban elad s ezen sorsjegyekre
magas összegű

kölcsönöket nyújt

a legelőnyösebb feltételek mellett a

Polgári Takarékpénztár részvénytársaság

Nagyvárad, Kossuth-utca.

Hirdetés.

A »NAGYVÁRADI HITELBANK« részvénytársaság. (Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

Elfogad betéteket.

Legalább 3 hóig elhelyezett összeg után 5%-os kamatot fizet.

Leszámitol váltókat.

Előleget ad: értékpapírokra, ékszerekre és terményekre.

Jelzálog kölcsönt nyújt: házakra és földbirtokra.

Az igazgatóság.

Vezérszó: Minden darab szappan Schicht névvel tisztá és ment káros alkatrészekről.
Jótállás: 25.000 koronát fizet Schicht György cégéig. A szappan a »Schicht« névvel, valamely káros keveréket tartalmaz.

SCHICHT - szappan!

(»Szarvas« vagy »kúlc« szappan)

Megtakarít pénzt, időt és fáradságot.

A ruhát kiméli és megóvja. 1227. b.

Minden nem ü ruha és mosási módszer részére legjobb és legolcsóbb.

Hőféhér ruhát ad. A színeket emeli, fénylővé és világossá teszi.

Vásárlásnál különösen ügyeljünk arra, hogy minden szappan »Schicht« névvel és a »Szarvas« vagy a »kúlc« védjeggyel legyen ellátva. Mindenütt kapható.

 A Korona- és Filler-bazárt teljesen áthelyezték szembe, a városi Bazar-épületbe, az Amerikai-áruház mellé.

Hol tombola-játékok, báli-legyezők, kotlilonok, álarczok a legolcsóbban szerezhetők be, ugyisint ajándék és dísz tárgyak, utazó-ládák és bőröndök, gyermek-játékok, gyermek-kocsik, reform-szekerek, mely egyszersmint tolokocsi is. Gumi különlegességek.

Teljes tisztelettel: **FRISS és TSA KORONA- és FILLÉR-BAZÁR.** Fő-utca, városi Bazar-épület. Telephon 130.

Telefon 417.

Az „Első nagyváradai

Telefon 417.

csizma- és czipőgyár

A székesfővárosi m. kir. államrendőrség szerződéses szállítói

Moskovits Farkas és Tsa

cég, mely 370 alkalmazottat és munkást foglalkoztat és a legfinomabb lábbelieket *kizárólag kézimunkával* készítetteli.

Nagyvárad, Kossuth-u. 5. számú saját házában (volt rendőrségi épület) levő

kicsinybeni eladási üzletében férfi, női, fiu és gyermek-

czipőket, vízmentes csizmákat eredeti gyári árban árusít és minden pár lábbelire a szabott gyári ár rá van plombálva.

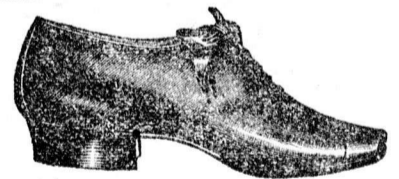
Kitűnő anyag.

Tartós munka.

Legjobb szabás!

Kényelmes viselet!

Legdivatosabb façon!

HÁASZ MANÓ

kézmű- és divatáruháza
NAGYVÁRAD, Zöldfa-utca elején.

Idény-czikkokban

sehol olyan nagy és szépen összeválogatott raktárt nem lehet találni.

Az árak pedig a nagy forgalom következtében a legolcsóbbak.

A gasék, flitterek

és batisztoknak

megtékinzése figyelmet érdemel. 1503.